

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет ветеринарної медицини та тваринництва

Затверджую
Голова приймальної комісії
Олег СКИДАН
«_____» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

**вступного екзамену до аспірантури
за спеціальністю Н6 «Ветеринарна медицина»
для здобуття ступеня доктора філософії**

Житомир – 2025

Програму підготували:

Кот Тетяна Францівна – доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри внутрішньої патології та морфології;

Галатюк Олександр Євстафійович – доктор ветеринарних наук, професор, в.о. завідувача кафедри ветеринарної епідеміології;

Гуральська Світлана Василівна доктор ветеринарних наук, професор, в.о. завідувача кафедри внутрішньої патології та морфології;

Довгій Юрій Юрійович – доктор ветеринарних наук, професор кафедри ветеринарної епідеміології;

Сокульський Ігор Миколайович – кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри внутрішньої патології та морфології;

Карпюк Василь Варфоломійович – кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри внутрішньої патології та морфології;

Гришук Геннадій Петрович – кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри внутрішньої патології та морфології;

Рибачук Жанна Володимирівна – кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри ветеринарної епідеміології;

Гончаренко Володимир Васильович – кандидат ветеринарних наук, доцент, кафедри внутрішньої патології та морфології.

.

Затверджено на засіданні приймальної комісії

Протокол № 4 від 16.04.2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підготовка фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – «Доктор філософії» зі спеціальності Н6 «Ветеринарна медицина» – спрямована на формування висококваліфікованих наукових, науково-педагогічних кадрів, фахівців-практиків, здатних до глибокого переосмислення наявних знань, продукування нових ідей при розв'язанні комплексних галузевих проблем. Вона передбачає опанування методології науково-педагогічної діяльності, набуття вмінь і навичок виконання оригінального дисертаційного дослідження з діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин різної етіології, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Умови вступу до аспірантури встановлюються відповідно до «Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Поліському національному університеті». Претендент на вступ до аспірантури за спеціальністю Н6 «Ветеринарна медицина» повинен мати освітній ступінь «Магістр» або освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст». Порядок проведення вступного фахового випробування визначається Положенням про приймальну комісію Поліського національного університету. Вступний фаховий екзамен базується на оцінюванні здобутих абітурієнтом теоретичних знань і практичних навичок з «Морфологія тварин у нормі та при патології», «Діагностика, профілактика та лікування акушерських, внутрішніх та хірургічних хвороб тварин», «Епізоотологія та інфекційні хвороби тварин», «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин», «Ветеринарна фармакологія та токсикологія».

Фаховий вступний екзамен передбачає: вільно володіти методиками теоретичного дослідження за розв'язання конкретних задач по різних предметах. вміння працювати на рівні сучасних інформаційних технологій. підготовленість здобувача вищої освіти для самостійного аналізу та викладу матеріалу, вміння викладати та захищати свої знання перед екзаменаційною комісією. вміння аналізувати, досліджувати проблему за допомогою нових методів досліджень, будувати математичну модель, синтезувати та узагальнювати накопичений в процесі аналізу матеріал, а також розробляти певні рекомендації з профілактики та лікування тварин. Отже, метою програми вступного екзамену є визначення рівня теоретичних знань та практичної підготовки претендента до наукової діяльності, його здатності виконувати дисертаційні дослідження за спеціалізацією Н6 «Ветеринарна медицина».

Вступний екзамен до аспірантури проводиться екзаменаційною комісією шляхом тестування (50 тестових завдань). Орієнтовні тематики тестових завдань представлені до кожного курсу програми.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ ДО АСПІРАНТУРИ ЗА СВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНИМ РІВНЕМ «ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ» СПЕЦІАЛЬНОСТІ 211 «ВЕТЕРИНАРНА МЕДИЦИНА»

Оцінювання знань вступників до аспірантури зі спеціальності Н6 «Ветеринарна медицина» виставляється за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») за результатами виконання 50 тестових завдань. Для вирішення тестових завдань пропонується по чотири варіанти відповідей, одна з яких є правильною. Кожне тестове завдання оцінюється в 4 бали.

Поріг – 100 балів, тобто 25 правильно виконаних тестових завдань.

Оцінка «відмінно» 168–200 балів.

Оцінка «добре» 132–164 балів.

Оцінка «задовільно» 100–128 балів.

Оцінка «незадовільно» 1–99 балів.

«МОРФОЛОГІЯ ТВАРИН У НОРМІ ТА ПРИ ПАТОЛОГІЇ»

1. Поняття про норму в живому організмі, в динаміці індивідуального розвитку, адаптації, взаємозв'язок з екологічними факторами.
2. Ранні стадії ембріогенезу. Шляхи гастрюляції. Зародкові листки та осьові органи, їх диференціація. Дроблення і його види.
3. Ембріональний розвиток риб і амфібій.
4. Стадії (періоди) внутрішньоутробного розвитку великої рогатої худоби і курей.
5. Плацента і їх типи у свійських ссавців.
6. Позародкові органи свійських ссавців і птахів. Джелера їх розвитку і значення.
7. Морфофункціональна класифікація епітеліальної тканини, її розвиток, мікроструктура та функції.
8. Морфофункціональна класифікація сполучної тканини, її розвиток, мікроструктура та функції.
9. Морфофункціональна класифікація м'язової тканини, її розвиток, мікроструктура та функції.
10. Система лімфообігу, його будова, значення і функції.
11. Система кровообігу, його будова, значення і функції.
12. Основні принципи філогенезу. Поняття про надійність і економність структур організмів і факторів, які визначають формоутворення.
13. Апарат руху. Його значення, розвиток і взаємозв'язок з різними факторами зовнішнього середовища.
14. Скелетні м'язи. Їх значення і функція. Філо- і онтогенез скелетних м'язів і їх взаємозв'язок з нервовою і судинною системою.
15. Кістка як орган, її ріст і розвиток.
16. Функціональна характеристика м'язів в їх статистичному і динамічному стані.
20. Значення факторів руху у розвитку і росту скелетних м'язів.
17. Органи імуногенезу і кровотворення. Морфологічна характеристика і основні дані про онто- і філогенез.
18. Морфофункціональна класифікація епітеліальної тканини, її розвиток, мікроструктура та функції.
19. Особливості будови шкіри та її похідних у свійських тварин.
20. Характеристика нутроців. Морфо-функціональні особливості головної, передньої, середньої та задньої кишок.
21. Морфо-функціональна характеристика апарату дихання свійських тварин.
22. Система органів сечовиділення, її будова, топографія, функціональні особливості.
23. Органний склад та морфо-функціональна характеристика органів розмноження самців.
24. Органний склад та морфо-функціональна характеристика органів розмноження самок.
25. Характеристика кровоносної системи, будова серця, типи, структура та галуження судин.
26. Склад та морфо-функціональна характеристика лімфатичної системи, її зв'язок з венозним руслом.

27. Будова і топографія кровотворних органів та залоз внутрішньої секреції.
28. Центральна нервова система, її інтегрувальне значення, будова і функціональні характеристики окремих частин.
29. Характеристика черепно- і спинномозкових нервів. Спільні та відмінні ознаки будови і галуження.
30. Закономірності будови автономної нервової системи, порівняння симпатичного та парасимпатичного відділів.
31. Характеристика органів чуття. Структура зорового та слухового аналізаторів.
32. Значення біопсії для розпізнавання патологічних процесів. Види біопсії.
33. Загальна характеристика запалення (клінічні ознаки, патогенез, класифікація). Поняття про альтерацію, ексудацію, проліферацію.
34. Диспротейнози. Клітинні і позаклітинні. Причини, класифікація і морфологічна характеристика.
35. Порушення жирового обміну. Причини, механізм розвитку. Класифікація та морфологічна характеристика.
36. Порушення мінерального обміну. Утворення каменів у трубчастих органах. Причини, механізм розвитку. Класифікація та морфологічна характеристика.
37. Венозна гіперемія. Причини, класифікація, механізм розвитку і патоморфологічна характеристика.
38. Компенсаторно-приспосувальні процеси та їх роль у патогенезі захворювання. Репаративна регенерація.
39. Поняття про вади розвитку та виродливості. Позаутробні вади розвитку.
40. Поняття про пухлини. Причини їх виникнення. Патогенез розвитку пухлин. Будова злоякісних пухлин (епітеліальних, сполучнотканинних).

Список рекомендованих джерел інформації

Базова література

1. Анатомія свійських тварин / Рудик С. К. та ін. Київ : Аграрна освіта, 2001. 575 с.
2. Борисевич Б. В., Лісова В. В. Патологічна анатомія тварин (загальна патологічна анатомія, органопатологія). Запоріжжя: Сору Art, 2017. 362 с.
3. Гістологія свійських тварин / Горальський Л. П. та ін. Житомир: ЖНАЕУ, 2020. 296 с.
4. Костюк В. К. Атлас анатомії свійських тварин. Osteологія. К.: Аграрна освіта, 2001. 78 с.
5. Костюк В. К. Атлас анатомії свійських тварин. Синдесмологія. Міологія. Вінниця: Нова книга, 2007. 75 с.
6. Кот Т.Ф., Сокульський І.М. Порівняльна анатомія тварин. Житомир: Новоград, 2024. 252 с.
7. Луцик О. Д., Чайковський Ю. Б. Гістологія. Цитологія. Ембріологія. Вінниця: Нова Книга, 2018. 592 с.
8. Новак В. П., Бичков Ю. П., Пилипенко М. Ю. Цитологія, гістологія, ембріологія. К.: Дакор, 2008. 522 с.

9. Новак В. П., Пилипенко М. Ю., Бичков Ю. П. Цитологія, гістологія, ембріологія. К.: ВІРА-Р, 2001. 288 с.
10. Патологічна анатомія тварин / Урбанович П. П. та ін. К.: Ветінформ, 2008. 896 с.
11. Рудик С. К. Курс лекцій з порівняльної анатомії : навчальний посібник. К.: Аграрна освіта, 2002. 108 с.
12. Хомич В. Т. Лекції з цитології, ембріології та гістології свійських тварин. К: АграрМедіаГруп, 2012. 296 с.

Допоміжна література

1. Горальський Л. П. Хомич В. Т., Кононський О.І. Основи гістологічної техніки і морфофункціональні методи дослідження у нормі та при патології Житомир: Полісся, 2015. 288 с.
2. Довідник з цитології, ембріології та гістології свійських тварин: навчальний посібник / Горальський Л. П. та ін. Житомир: ЖНАЕУ, 2018. 260 с.
3. Загальна цитологія і гістологія: підручник. / Держинський М. Е. та ін. К.: Київський університет, 2010. 575 с.
4. Кот Т. Ф., Гуральська С. В., Житова О. П. Особливості анатомії м'ясоїдних тварин. Житомир: О. О. Євенок, 2019. 204 с.
5. Кот Т. Ф., Гуральська С. В., Заїка С. С. Морфологія яєчників корів на різних стадіях статевого циклу : монографія. Житомир: Вид. НОВОград, 2023. 90 с.
6. Мельник О. П. Анатомія риб. К.: Центр учбової літератури, 2008. 624 с.
7. Міжнародна ветеринарна анатомічна номенклатура. Латинською, українською і англійською мовами / В. Т. Хомич та ін. Київ, 2005. 388 с.
8. Морфологія собаки / Хомич В. Т. ін. Житомир: ЖНАЕУ, 2020. 508 с.
9. Попеско П. Атлас топографической анатомии сельскохозяйственных животных: В 3 т. Братислава : Природа, 1974. Т 1-3. 987 с.
10. Рудик С. К., Кот Т. Ф. Анатомія кішки. Частина 1. Апарат руху. Житомир : Полісся, 2011. 104 с.
11. Рудик С. К., Кот Т. Ф. Анатомія кішки. Частина 2. Система органів шкірного покриву. Нутроці. Житомир : Полісся, 2012. 78 с.
12. Рудик С. К., Кот Т. Ф. Анатомія кішки. Частина 3. Серцево-судинна, лімфатична, нервова системи. Органи чуття. Житомир: Полісся, 2013. 104 с.
13. Хомич В. Т., Кот Т. Ф. Морфологія кози : навчальний посібник. Житомир : Полісся, 2016. 344 с.

Інформаційні ресурси

1. Ветеринарна анатомічна патологія. Ветеринарна школа Мельбурна. URL: <https://mvs.unimelb.edu.au/>
2. Ветеринарні навчальні ресурси: книги з анатомії та веб-ресурси. URL: <https://guides.library.upenn.edu/VetStudy-Anatomy>
3. Лабораторія патології ссавців. Нью-Болтон-PADLS. URL: [https://www.vet.upenn.edu/veterinary-hospitals/NBC-hospital/diagnostic-laboratories/new-bolton-center-padls/padls-laboratory/mammalian-pathology-laboratory-\(padls\)](https://www.vet.upenn.edu/veterinary-hospitals/NBC-hospital/diagnostic-laboratories/new-bolton-center-padls/padls-laboratory/mammalian-pathology-laboratory-(padls))
4. Медична бібліотека. URL: <http://www.booksmed.com/infekcionnye-bolezni/>

5. Музей ветеринарної анатомії Університету Мінесоти. URL: <http://surl.li/goqln>
6. Найпопулярніші ветеринарні ремурси для A&I. URL: <https://guides.lib.purdue.edu/c.php?g=1170742&p=8552523>
7. Техніка CDR у ветеринарній патологічній анатомії. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-642-16419-4_41
8. VetBooks. URL: <https://vetbooks.ir>

«ДІАГНОСТИКА, ПРОФІЛАКТИКА ТА ЛІКУВАННЯ АКУШЕРСЬКИХ, ВНУТРІШНІХ ТА ХІРУРГІЧНИХ ХВОРОБ ТВАРИН»

1. Вагітність, як фізіологічний процес: імплантація та розвиток ембріона, плода та плодових оболонок. Біологічне значення плодових оболонок, водної та сечової рідини.
2. Післяродовий період, його перебіг у різних видів тварин. Ознаки нормального перебігу та закінчення післяродового періоду.
3. Акушерський сепсис: класифікація, діагностика, перебіг, лікування хворих.
4. Статевий цикл та його ознаки: тічка, загальне збудження, охота та овуляція. Повноцінні та неповноцінні статеві цикли. Нейро-гуморальна регуляція статевої функції тварин, статеві гормони та їх застосування. Стимуляція та синхронізація статевого циклу.
5. Аборти, їх суть, види, клінічні прояви, лікування хворих та профілактика.
6. Пересаджування ембріонів – хірургічні та нехірургічні методи.
7. Нові методи діагностики післяродових захворювань, їх лікування та профілактики. Основи отримання здорового приплоду та профілактики його захворювань.
8. Лабораторні методи діагностики вагітності та їх виробнича оцінка.
9. Функціональні розлади яєчників: гіпофункція, кіста, персистентне жовте тіло. Діагностика, симптоми, лікування хворих.
10. Затримання фетальної частини плаценти: причини, ознаки, лікування хворих, профілактика.
11. Кесарський розтин: обґрунтування необхідності виконання, оперативні доступи, хід оперативного втручання.
12. Субклінічний хронічний ендометрит: причини, перебіг, діагностика, лікування хворих.
13. Післяродовий парез (гіпокальціємія): причини, симптоми, перебіг, діагностика, лікування та профілактика.
14. Фізіологія та патологія родів. Роди, їх визначення та фактори, що їх обумовлюють. Анатомо-топографічні відносини між плодом та родовими шляхами.
15. Плацента, її плодова та материнська частини. Типи плацент, плацентарний бар'єр та його роль. Видові особливості взаємозв'язку між плодом та материнським організмом.
16. Культивування, короткочасне зберігання ембріонів та кріоконсервація ембріонів.
17. Клінічні прояви та заходи боротьби з природженою, старечею, кліматичною, експлуатаційною, аліментарною, симптоматичною, штучною неплідністю.

18. Розповсюдження маститів серед тварин в нинішніх умовах ведення тваринництва. Вплив зовнішніх факторів на розвиток, функцію та патологію молочної залози.
19. Фізіологія та біохімія сперми. Сперма, її утворення, склад та видові особливості. Спермії, їх будова, рухливість та енергетика. Вплив факторів середовища на спермії.
20. Класифікація хірургічних операцій за призначенням, характером виконання, їх зміст і принципи післяопераційного догляду за тваринами.
21. Ускладнення при хірургічних операціях, їх запобігання та лікування. Вплив абіотичних і біотичних факторів. Перебіг операції.
22. Загальне та місцеве знеболювання. Характеристика основних анестезуючих речовин.
23. Загоювання ран за первинним і вторинним натягом. Ускладнення при загоюванні ран.
24. Класифікація і клінічна характеристика новоутворень. Діагностика новоутворень та загальні принципи лікування.
25. Класифікація хвороб суглобів. Забій, розтягнення та вивих суглобів.
26. Міозити і міопатози, їх класифікація, симптоми та лікування.
27. Паралічі нервів грудної й тазової кінцівок.
28. Розтяги, розриви та рани сухожилків і зв'язок.
29. Хвороби кісток, їх етіологія, патогенез та методи лікування.
30. Хвороби очей. Класифікація, етіологія, патогенез і лікування кон'юнктивітів і кератитів.
31. Хвороби передшлунків у великої рогатої худоби, їх діагностика та лікування.
32. Хвороби копит і ратиць у тварин. Радикальні і консервативні методи лікування копит і ратиць тварин.
33. Хвороби суглобів. Класифікація, етіологія, патогенез і лікування артритів.
34. Хвороби шкіри, їх класифікація, діагностика та лікування екземи, дерматитів, піодермії.
35. Основні синдроми серцево-судинної недостатності.
36. Основні синдроми при ураженні органів дихання.
37. Терапія стовбуровими клітинами: механізм дії стовбурових клітин, показання до ортопедичного лікування, джерела і процедура використання стовбурових клітин.
38. Захворюваність на внутрішні незаразні хвороби собак службових порід.
39. Вогнепальне поранення службових собак. Мінно-вибухові ураження службових собак. Інфекційні ускладнення ураження.
40. Ножові ураження службових собак. Кровотеча і крововтрата. Травматичний шок у службових собак.
- Список рекомендованих джерел інформації**
Базова література
1. Біотехнологічні і молекулярно-генетичні основи відтворення тварин / Яблонський В. А. та ін. Львів: Афіша, 2009. 217 с.

2. Борисевич В. Б., Борисевич Б. В. Ветеринарно-медична офтальмологія. К.: Арістей, 2006. 212 с.
3. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології / Яблонський В. А., та ін. Вінниця: Нова книга, 2011. 608 с.
4. Ветеринарна клінічна біохімія / Левченко В. І. та ін. Біла Церква, 2002. 400 с.
5. Власенко В. М., Тихонюк Л. А., Рубленко М. В. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія. Біла Церква, 2003. 512 с.
6. Загальна ветеринарна хірургія / Панько І. С. та ін. Біла Церква, 1999. 264 с.
7. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / Левченко В. І. та ін. Біла Церква, 2004. 608 с.
8. Ковальова Л. О., Грищук Г. П., Ковальов П. В., Гуральська С. В., Євтух Л.Г. Зміни в організмі кішок при піометрі та ефективність різних методів її терапії: монографія. Житомир: «Євро-Волинь», 2023. 123 с.
9. Коропатнік І. М., Микитюк М. А., Павлюк О. О., Петков С. В. Кінологічна служба в ЗСУ та інших силових структурах: історична довідка та сучасний стан, військова ветеринарна медицина, нормативно-правове регулювання, особливості під час воєнного стану. Київ: Професіонал, 2023. 466 с.
10. Омеляненко М. М., Чупрун Л.О. Піометра кішок: монографія. Житомир: Полісся, 2014. 150 с.
11. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія / В. М. Власенко та ін. Біла Церква, 2003. 512 с
12. Русак В. С., Чала І. В. Клінічна оцінка біохімічних, морфологічних показників крові та сечі тварин. Житомир: Полісся, 2016. 544 с.
13. Фізіологія та патологія розмноження великої рогатої худоби. / Калиновський Г. М. та ін. Житомир: ФОП Євенок О. О., 2014. 420 с.
14. Харута Г.Г. Відтворення сільськогосподарських тварин. Біла Церква: БНАУ, 2012. 327 с.
15. Хірургія з анатомією коня / Калиновський Г. М. та ін. Житомир: ЖНАЕУ, 2016. 116 с.
16. Цвіліховський М. І., Бондар В. О., Якимчук О. М., Маринюк М. О. Практикум з клінічної діагностики хвороб тварин. К.: ЦП КОМПРИНТ, 2017. 307 с.
17. Цвіліховський М. І., Якимчук О. М., Маринюк М. О., Бондар В. О., Якимчук І. М., Іванченко Н. Ю. Клінічна діагностика хвороб тварин. Частина 1. Інструментальні методи дослідження серця тварин. К.: ЦП КОМПРИНТ, 2017. 126 с.

Допоміжна література

1. Борисевич В. Б., Борисевич Б. В. Ветеринарно-медична офтальмологія. К.: Арістей, 2006. 212 с.
2. Ветеринарна перинатологія / В. П. Кошовий, М. М. Іванченко, П. М. Складаров та ін. Харків: в-во Шейниной Е.В., 2008. 465 с.
3. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології / Яблонський В. А. та ін. Вінниця: Нова книга, 2006. 587 с.
4. Ветеринарна клінічна біохімія / Карташов М. І. та ін. Харків: Еспада, 2010. 400 с.

5. Власенко В. М., Тихонюк Л. А. Хірургія у молочному тваринництві. К.: Урожай, 1994. 174 с.
6. Внутрішні незаразні хвороби тварин / Судаков М. О. та ін. Київ: Мета, 2002. 362 с.
7. Гришко Д. С. Лекції з ветеринарного акушерства. Харків: Прапор, 2003. 400 с.
8. Грищук Г. П., Ревунець А. С. Ветеринарна мамологія та профілактика неплідності. Житомир: ЖНАЕУ, 2018. 140 с.
9. Грушанська Н. Г., Якимчук О. М. Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин. К.: ЦП КОМПРИНТ, 2017. 607 с.
10. Диспансеризація службових собак: Методичні рекомендації / В. І. Левченко, В. П. Фасоля, В. І. Головаха, О. А. Дикий. Біла Церква, 2008. 78 с.
11. Косенко М. В. Відтворення молочного поголів'я. Львів: Українські технології, 2005. 228 с.
12. Кошовий В. П. Акушерсько-гінекологічна патологія у корів. Харків: Золоті сторінки, 2004. 154 с.
13. Любецький В. Й., Жук Ю. В. та ін. Діагностування та лікування захворювань дійок вимені у корів. К.: НАУ, 2001. 16 с.
14. Любецький В. Й., Жук Ю. В., Михайлюк М. М. Патологічні роди у тварин (діагностика та надання допомоги). К., 2007. 47 с.
15. Любецький В. Й., Михайлюк М. М. та ін. Класичні та вдосконалені методи оваріогістеректомії у сук та кіш. К.: НАУ, 2001. 14 с.
16. Любецький В. Й., Михайлюк М. М., Жук Ю. В. Діагностика та лікування субінволюції матки та післяродового метрит у корів. К.: ТОВ Анва-принт, 2009. 44 с.
17. Любецький В. Й., Михайлюк М. М., Жук Ю. В. Діагностика та лікування тварин з відворотом та випадінням пухлини і матки (методичні вказівки). К.: ТОВ Анва-принт, 2010. 24 с.
18. Любецький В. Й., Колесник В. Я., Михайлюк М. М. Нетрадиційні методи лікування дрібних тварин. К.: Видавничий центр НАУ, 2004. 44 с.
19. Репродуктивна функція і андрологічна диспансеризація бугаїв / Косенко М. В., Чухрій Б. М., Коцюмбас І. Я. та ін. Львів, 2007. 186 с.
20. Сукманський О. І. Ветеринарна гематологія: посібник.. Одеса: ВМВ, 2009. 168 с.
21. Фізіологія та патологія молочної залози у тварин / Березовський А. В. та ін. Київ: ДІА, 2016. 589 с.

Інформаційні ресурси

1. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). URL: <http://www.who.int/en/>
2. Електронний навчально-методичний комплекс «Ветеринарне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин. URL: <https://nmc-vfpo.com/story/proponuyemo-elektronnyj-navchalno-metodychnyj-kompleks-veterynarnе-akusherstvo-ginekologiya-ta-shtuchne-osimeninnya-silskogospodarskyh-tvaryn/>

3. Інтернет-лабораторія патології для медичної освіти, організована бібліотекою наук про здоров'я Еклса університет Юти. URL: <http://library.med.utah.edu/WebPath/webpath.html>
4. Державний науково-дослідний інститут з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи. URL: <http://www.vetlabresearch.gov.ua/>
5. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. URL: <https://dpss.gov.ua/>
6. Інститут експериментальної та клінічної ветеринарної медицини. URL: <http://iekvm.kharkov.ua/>
7. Інформаційна система про хвороби тварин (ADIS). URL: https://food.ec.europa.eu/animals/animal-diseases/animal-disease-information-system-adis_en
8. Науково-діагностична лабораторія хвороб тварин. Університет штату Південна Дакота. URL: <https://www.sdstate.edu/animal-disease-research-and-diagnostic-laboratory>
9. НПП «Біо-Тест-Лабораторія». URL: <http://www.biotestlab.net/>
10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
11. Позапрофесійна програма «Наука про лабораторних тварин» в RWTH Aachen University. URL: https://master-laboratory-animal-science.com/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwir2xBhC_ARIsAMTXk87vHSfKAkuQd3n_Ta98GC14HmpCc6L0K6Tu6zbsvjDAmpPXBGJG6HsaAr-REALw_wcB
12. WAHIS: Всесвітня інформаційна система здоров'я тварин. URL: <https://wahis.woah.org/#/home>

«ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ ТВАРИН»

1. Основні принципи протиепізоотичних заходів на території України.
2. Емерджентні та екзотичні інфекції.
3. Інструментарій, який потрібен для проведення профілактичних та вимушених щеплень у господарстві.
4. Номенклатура і класифікація інфекційних хвороб.
5. Методи введення алергенів.
6. Закономірності розвитку епізоотичного процесу і стадійність епізоотій.
7. Крайова епізоотологія та епізоотична географія, їх зв'язок з питаннями екології.
8. Порядок накладання і зняття карантину при сибірці..
9. Характеристика епізоотичного процесу (джерело збудника інфекції, механізм та фактори передачі, сприйнятливі тварини).
10. Основні групи дезінфекційних речовин.
11. Основні хвороби молодняку сільськогосподарських тварин та заходи боротьби з ними.
12. Диференційна діагностика Н'юкаслської хвороби, інфекційного ларинготрахеїту, інфекційного бронхіту та хвороби Гамборо.
13. Основні хвороби птиці, які зустрічаються в господарствах України. Засоби специфічної профілактики.

14. Специфічна профілактика хвороб собак (чума, інфекційний гепатит, парвовірусний ентерит).
15. Діагностика та заходи боротьби з інфекційними хворобами бджіл.
16. Вірусні хвороби риб та заходи боротьби з ними в рибоводних господарствах України.
17. Аерозольний метод профілактики та боротьби з інфекційними хворобами тварин.
18. Основні мікотоксикози та заходи боротьби з ними.
19. Діагностика грипу птахів.
20. Діагностика енцефалопатії ВРХ.
21. Заходи боротьби з грипом птахів. Застосування методу «стемпінг-аут».
22. Заходи боротьби з енцефаломієлітом ВРХ.
23. Профілактичні щеплення та діагностичні дослідження в конярстві.
24. Епізоотична ситуація щодо інфекційних хвороб коней в Україні.
25. Вірусні хвороби коней, що супроводжуються ураженням верхніх дихальних шляхів (мит, грип, сап, ринопневмонія), їх діагностика і диференційна діагностика.
26. Лікування та профілактика ринопневмонії коней.
27. Лікування та профілактика грипу коней.
28. Лікування та профілактика миту.
29. Профілактика та заходи боротьби з сапом.
30. Профілактика та заходи боротьби з інфекційною анемією коней.
31. Інфекційний процес та форми його прояву. Вплив факторів зовнішнього середовища на розвиток та прояв інфекційного процесу.
32. Поняття про природну резистентність та імунітет.
33. Алергічна діагностика інфекційних хвороб тварин.
34. Основи антибактеріального імунітету.
35. Основи антивірусного імунітету.
36. Крайова епізоотологія та епізоотична географія, їх зв'язок з питаннями екології.
37. Коронавірусні інфекції тварин і птиці в контексті пандемічного поширення коронавірусної хвороби людей COVID-19.
38. Поліспецифічні гіперімунні лікувальнопрофілактичні сироватки проти вірусних хвороб службових собак.
39. Вплив екологічних, кліматичних та антропогенних факторів на поширення інфекційних захворювань тварин на прикордонних територіях України, заходи їх профілактики.
40. Роль молекулярно-генетичних методів у системі епізоотологічного моніторингу та контролю інфекцій у тваринництві.

Список рекомендованих джерел інформації

Базова література

1. Ветеринарна мікробіологія, вірусологія та імунологія: навч. посібник / Романишина Т. О., Лахман А. Р., Солодка Л. О., Бегас В.Л.; за заг. ред. Т. О. Романишиної та А. Р. Лахман. Житомир: Поліський національний університет. 2024. 186 с.

2. Вербицький П. І., Достоевський П. П. Довідник лікаря ветеринарної медицини. К: Урожай, 2004. 1280 с.
3. Головка А. Створення комплексного середовища для культивування збудників мікозів. Ветеринарна медицина України. 2004. №3. С. 15–16.
4. Забелло Є. М. Патологічна анатомія інфекційних хвороб тварин. К.: Аграрна наука, 1997. 340 с.
5. Загальна епізоотологія / Ярчук Б. М. та ін. Біла Церква, 2002. 420 с.
6. Заїка С. С., Гуральська С. В., Кот Т. Ф. Патологоанатомічна диференційна діагностика інфекційних хвороб тварин. Житомир: Новоград, 2023. 172 с.
7. Інфекційні хвороби птиці / Л. Є. Корнієнко, Л. І. Наливайко, В. В. Недосеков та ін. Херсон: Грінь Д.С., 2012. 528 с.
8. Калініна О. С., Панікар І. І., Скибіцький В. Г. Ветеринарна вірусологія: Підручник. К.: Вища освіта, 2004. 240 с.
9. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія. К.: Вища освіта, 2002. 320 с.
10. Матринюк О. Г. Визначення ефективності лікування дерматомікозів у котів. Науковий вісник НАУ. 2005. № 91. С. 184–187.
11. Панікар І. І., Скибіцький В. Г., Калініна О. С. Практикум з ветеринарної вірусології. Суми: Козацький вал, 1997. 220 с.
12. Практикум із загальної епізоотології / Ярчук Б. М. та ін. Біла Церква, 1999. 265 с.
13. Практикум із загальної епізоотології / Литвин В. П. та ін. К., 2003. 340 с.

Допоміжна література

1. Внутрішньолікарняні інфекції та інфекційний контроль : навч. посібник / К. В. Юрко, В. М. Козько, Г. О. Соломенник. К. : ВСВ Медицина, 2020. 296 с.
2. Довгій Ю. Ю. Посібник з інвазійних, інфекційних та незаразних хвороб свиней: навч. посіб. / Ю. Ю. Довгій, В. Ф. Галат, О. Є. Галатюк та ін. К.: Урожай, 2010. 328 с.
3. Галатюк О. Є., Романишина Т.О., Застулка М.В. Інновації у бджільництві щодо профілактики хвороб : монографія. Житомир : Рута, 2024. 139 с.
4. Інфекційні хвороби собак / О. Є. Галатюк та ін. Житомир: Полісся, 2018. 275 с.
5. Інфекційні хвороби великої рогатої худоби / Кравців Р. та ін. Львів, 2002. 211 с.
6. Калініна О. С., Панікар І. І., Скибіцький В. Г. Ветеринарна вірусологія. К.: Вища освіта, 2004. 432с.
7. Лабораторна діагностика туберкульозної інфекції / Ю. І. Фещенко, О. А. Журило, А. І. Барбова. К. : ВСВ Медицина, 2019. 304 с.
8. Лейкоз великої рогатої худоби / Домбровський О. Б. та ін. Біла Церква, 2003. 144 с.
9. Практикум з ветеринарної вірусології / Скибіцький В. Г., Панікар І. І., Ткаченко О. А., Калініна О. С. та ін. К. 2005. 208 с.
10. Туберкулез животных и меры борьбы с ним / Кассич Ю. Я. и др. К., 1990. 186 с.
11. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин / Литвин В. П. та ін. Біла Церква: БДАУ. 240 с.

12. Хронічні інфекційні хвороби тварин / Л. Є. Корнієнко, В. О. Бусол, В. В. Недосєков та ін. Біла Церква, 2008. 348 с.
13. Infectious Diseases : textbook / O.A. Holubovska, M.A. Andreichyn, A.V. Shkurba et al. ; edited by O.A. Holubovska. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2018. 664 p.
14. Pediatric Infectious Diseases : textbook / S.O. Kramarov, O.B. Nadraga, L.V. Pyra et al. ; edited by S.O. Kramarov, O.B. Nadraga. 4th edition. Kyiv : AUS Medicine Publishing, 2020. 240 p.

Інформаційні ресурси

1. Ветеринарний інформаційний ресурс України/ Імунобіологічні препарати. URL: <http://vet.in.ua/>
2. Державний комітет ветеринарної медицини України. URL: <http://www.vet.gov.ua/law/ua/>
3. Мікробіології і імунологія. Онлайн-курси. Медична школа Університету Південної Кароліни. URL: <http://www.microbiologybook.org/book/virol-sta.htm>
4. Сайт ВООЗ. URL: <http://www.who.int>
5. Сайт журналу клінічної мікробіології. URL: <http://jcm.asm.org/>
6. Сайт МЕБ. URL: <http://www.oie.int/en/animal-health-in-the-world/oie-listed-diseases-2011>
7. The Big Picture Book of Viruses. URL: http://www.virology.net/big_virology/bv diseaseslist.html

«ПАРАЗИТОЛОГІЯ ТА ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ ТВАРИН»

1. Прижиттєва діагностика захворювань, викликаних личинковими стадіями цестод.
2. Посмертна діагностика захворювань, викликаних личинковими стадіями цестод.
3. Новітні методи діагностики збудників бабезіозу та анаплазмозу.
4. Особливості паразитологічних досліджень за трематодозів тварин.
5. Дослідження біологічних переносників на предмет ураження збудниками гельмінтозів.
6. Методи, що застосовують для діагностики емеріозу та бореліозу.
7. Методи гельмінтолярвоскопічного дослідження: принципи, спрямування.
8. Методи флотаційного дослідження фекалій.
9. Гельмінто-дерматоскопічні методи досліджень.
10. Нематодози-зоонози (трихінельоз, токсокароз, олуланоз, анізакідоз). Відмінності у методиках діагностики цих захворювань.
11. Дирофіляріоз м'ясоїдних тварин та сетаїріоз жуйних – особливості та методи діагностики.
12. Лабораторна діагностика акарозів м'ясоїдних.
13. Діагностика метастронгілозу та стронгілоїдозу.
14. Методи діагностики кровопаразитарних хвороб.
15. Диференційна діагностика бабезіозу жуйних і дрібних тварин.
16. Ентомологічні методи діагностики.
17. Особливості лабораторної діагностики балантидіозу свиней.

18. Діагностика хоріоптозу та отодектозу тварин.
19. Опишіть метод лабораторної діагностики кнемідокоптозу птахів.
20. Лабораторна діагностика псороптозу великої рогатої худоби.
21. Особливості діагностики демодекозу жуйних та м'ясоїдних тварин.
22. Метод застосовують для виявлення специфічних проти трихінельоз них антитіл.
23. Діагностика захворювань, що викликаються личинками оводів.
24. Діагностика сифункулятозу (педикульозу) тварин. Особливості морфологічної будови збудника.
25. Методи, що відносяться до гельмінто-урологічних досліджень.
26. Особливості морфологічної будови москітів, мошок та мокреців. Діагностика захворювань, що ними викликаються.
27. Особливості морфологічної будови тарганів та клопів. Діагностика захворювань, що ними викликаються.
28. Небезпечними для організму людини збудники інвазійних хвороб.
29. Поява та поширення нових векторних інвазій тварин на території України упродовж останніх 20-ти років.
30. Упровадження новітніх методик функціональної діагностики у практику ветеринарної паразитології.

Список рекомендованих джерел інформації

Базова література

1. Апатенко В. М. Общая паразитоценология / Апатенко В. М. та ін. Харьков: Консум, 2005. 151 с.
2. Атлас гельмінтів тварин / Дахно І. С. та ін. К.: Ветінформ, 2001. 118 с.
3. Ветеринарна арахнологія / Галат В. Ф. та ін. К.: ТОВ НВП Укрпромторгсервіс, 2010. 184 с.
4. Глобальна паразитологія : підручник / Галат В. Ф. та ін. ДІА, 2014. 568 с.
5. Дахно І. С. Паразитологія (діагностика інвазійних хвороб за екологічними та морфобіологічними особливостями збудників). Київ, 2023. 413 с.
6. Довгій Ю. Ю., Рудік О. В. Найпоширеніші протозойні та гельмінтозні хвороби свійських тварин України. Житомир: Житомироблдрукарня, 2019. 202 с.
7. Найпоширеніші інвазійні хвороби свійських тварин в Україні / Довгій Ю. Ю. та ін. Житомир: Полісся, 2012. 272 с.
8. Довгій Ю. Ю. Паразитарні та інфекційні хвороби м'ясоїдних тварин / Довгій Ю. Ю. Житомир: Полісся, 2016. 320 с.
9. Інвазійні хвороби риб / Стибель В. В. та ін. Житомир, Полісся, 2016. 235 с.
10. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин / Галат В. Ф. та ін. К.: Вища освіта, 2003. 464 с.
11. Паразитарні хвороби м'ясоїдних тварин / Сорока Н. М. Житомир: Полісся, 2014. 216 с.
12. Протозойні хвороби м'ясоїдних тварин : навч. посіб. / Дубова О. А. та ін.; за ред. О. А. Дубової. Біла Церква : Білоцерківдрук, 2019. 254 с.
13. Пономар С. І. Довідник з визначення гельмінтів тварин. Біла Церква: ТОВ «Офсет», 2015. 296 с.

Допоміжна література

1. Ветеринарна протозоологія / О. Ф. Манжос, І. І. Панікар. Полтава, 2006. 144 с.
2. Двойнос Г. М., Харченко В. А. Стронгилиды домашних и диких лошадей. К.: 1994.
3. Довгій Ю. Ю. Трематодози жуйних тварин в забрудненій радіонуклідами та умовно чистій зонах. Київ: Видавн. центр НАУ, 2008. 114 с.
4. Довгій Ю. Ю., Фещенко Д. В. Арахноентомози тварин : метод. поради до лаб. занять з паразитології (ч. 1). Житомир: ЖНАЕУ, 2011. 39 с.
5. Довгій Ю. Ю., Фещенко Д. В. Арахноентомози тварин : метод. поради до лаб. занять з паразитології (ч. 2). Житомир: ЖНАЕУ, 2012. 42 с.
6. Довідник з лабораторних методів діагностики інвазійних хвороб тварин: Навчальний посібник / С.І. Пономар, Л.П. Артеменко, О.П. Литвиненко, В.П. Гончаренко. Біла Церква: БДАУ, 2011. 152 с.
7. Пат. на корисну модель № 66145, Україна, МПК (2011.01) u 2011 06852, A61D 99/00. Спосіб копрологічної діагностики гельмінтозів і еймеріозів / Довгій Ю. Ю., Фещенко Д. В., Корячков В. А., Згозінська О. А., Бахур Т. І., Драгальчук А. І., Стахівський О. В.; заявник і патентовласник Житомирський національний агроекологічний університет. заявл. 31.05.2011; опубл. 26.12.2011, Бюл. 24.
8. Термінологічний словник з паразитології / Шендрік Л. І. та ін. Полісся, 2017. 86 с.
9. Чернуха В. К., Артеменко Ю. Г., Галат В. Ф. Паразитологія та інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин. К.:, 1996.
10. Dovhiy Yu. Yu., Rudik O. V. Challenges and achievements of medical science and education: collective monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2020. 430 p.
11. Gosling P. Dictionary of parasitology. Boca Raton: CRC Taylor Francis, 2005. 173 p.

Інформаційні ресурси

1. Гельмінтози тварин. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK8282/>
2. Електронний атлас гельмінтів. URL: <https://mmatilevichusv.wixsite.com/parasitology/elektronnij-atlas>
3. Електронні підручники з ветеринарії. URL: <http://www.techvet.com.ua/index.php/12-protechnikum2/37-elektronni-pidruchniki>
4. Поширення основних гельмінтозів жуйних тварин. URL: www.lib.uaru.net/diss/cont/345414.html
5. Diseases That Can Spread Between Animals and People. URL: <https://www.cdc.gov/healthypets/diseases/index.html>
6. Tropical Parasitology: Protozoans, Worms, Vectors and Human Diseases. URL: <https://ru.coursera.org/learn/parasitology>

«ВЕТЕРИНАРНА ФАРМАКОЛОГІЯ ТА ТОКСИКОЛОГІЯ»

1. Суть і види дії фармакологічних речовин, фармакодинаміка та фармакокінетика лікарських речовин в організмі
2. Засоби, що збуджують центральну нервову систему. Класифікація, механізм дії та застосування.

3. Антихолінестеразні препарати. Механізм дії та застосування.
4. Холінолітики. Механізм дії та застосування.
5. Місцевоанестезуючі препарати. Механізм дії та застосування
6. В'язучі препарати. Механізм дії та застосування
7. Препарати які подразнюють аферентні нервові закінчення. Класифікація та застосування.
8. Антисептичні та дезінфікуючі засоби. Механізм дії та застосування.
9. Сульфаніламід. Класифікація. Механізм дії та застосування.
10. Антибіотики. Класифікація за механізмом дії, терапевтичною широтою та типом дії та хімічною будовою.
11. Пеніциліни. Механізм дії та застосування.
12. Стрептоміцини. Механізм дії та застосування.
13. Тетрацикліни та левоміцетини. Механізм дії та застосування.
14. Аміноглікозиди. Механізм дії та застосування.
15. Притигрибкові препарати. Механізм дії та застосування.
16. Фторхінолони, Механізм дії та застосування.
17. Препарати жиророзчинних вітамінів. Механізм дії та застосування.
18. Препарати водорозчинних вітамінних препаратів. Механізм дії та застосування.
19. Отруєння тварин та птиці хлоридом натрію. Причини отруєння та токсикодинаміка кухонної солі. Основні клінічні ознаки та патолого-анатомічні зміни. Лікування та профілактика отруєння.
20. Отруєння худоби нітратами та нітритами. Умови, які сприяють накопиченню нітратів у рослинах. Причини отруєння. Основні клінічні ознаки та патологоанатомічні зміни. Диференціальний діагноз при отруєнні нітратами. Лікування та профілактика отруєння.
21. Отруєння худоби сечовиною та амонійними сполуками. Характеристика сечовини та правила застосування її як замітника білка у раціонах жуйних тварин. Причини отруєння. Основні клінічні ознаки та патолого-анатомічні зміни. Лікування та профілактика отруєння.
22. Отруєння тварин та птиці ртутьорганічними препаратами. Характеристика препаратів. Причини отруєння. Основні клінічні ознаки та патанатомічні зміни. Діагноз та диференціальний діагноз. Лікування та профілактика отруєння.
23. Отруєння тварин та птиці хлорорганічними пестицидами. Характеристика препаратів та класифікація. Причини отруєння. Основні клінічні ознаки та патанатомічні зміни. Лікування та профілактика отруєння ХОП.
24. Отруєння тварин та птиці фосфороорганічними пестицидами. Характеристика речовин. Причини отруєння. Основні клінічні ознаки та патанатомічні зміни. Діагноз та диференціальний діагноз при отруєнні. Лікування та профілактика отруєння.
25. Отруєння тварин та птиці карбаматами. Класифікація та характеристика речовин. Причини отруєння. Основні клінічні ознаки та патанатомічні зміни. Діагноз та диференціальний діагноз при отруєнні. Лікування та профілактика отруєння.

26. Отруєння рослинами, що містять алкалоїди групи атропіну. Причини отруєння. Основні клінічні ознаки та патанатомічні зміни. Діагноз та диференціальний діагноз при отруєнні. Лікування та профілактика отруєння.

27. Отруєння тварин рослинами що містять ціанглікозиди та тіоглікозиди. Характеристика речовин. Причини отруєння. Основні клінічні ознаки та патанатомічні зміни. Діагноз та диференціальний діагноз при отруєнні. Лікування та профілактика отруєння.

28. Отруєння тварин рослинами що містять серцеві глікозиди та сапонінглікозиди. Характеристика речовин. Причини отруєння. Основні клінічні ознаки та патанатомічні зміни. Діагноз та диференціальний діагноз при отруєнні. Лікування та профілактика отруєння.

29. Нові схеми лікування нецільових тварин, які отруїлися родентицидами.

30. Гідрогелеві медичні засоби. Переваги використання гідрогелевих пов'язок для лікування ран у службових собак.

Список рекомендованих джерел інформації

Базова література

1. Рибачук Ж. В., Галатюк О. Є. Біологічно активні речовини отруйних рослин (фітотоксикологія) : навч. посіб. Житомир : Поліський ун-т, 2022. 172 с.
2. Римарчук К. М., Луцак І. В., Зубрицька Т. Р. Фармакологія. Київ: Медицина, 2018. 344 с.
3. Хмельницький Г.О. Ветеринарна фармакологія з рецептурою. Київ: Агроосвіта, 2001. 336 с.
4. Хмельницький Г. О., Духніцький В. Б. . Ветеринарна фармакологія. Київ: Комфорт, 2017. 571с.
5. Чекман І. С., Горчакова Н. О., Казак Л. І. Фармакологія. Київ: Вища школа, 2011. 598 с.

Допоміжна література

1. Бобрук В. П. Загальна рецептура та фармакологія лікарських засобів, які впливають на вегетативну та центральну нервову систему. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 580 с.
2. Дроговоз С. М. Фармакологія на допомогу лікарю, провізору, студенту (підручник-довідник). Харків, 2013. 479 с.
3. Клінічна ветеринарна фармакологія / О. І. Канюка, В. Р. Фейтельберг-Бланк, Ю. П. Лизогуб та ін. Одеса, 2006. 386 с.
4. Фармакологія. Підручник / Під редакцією І.С. Чекмана. Вінниця: Нова книга. 2010. 783с.

Інформаційні ресурси

1. Державна фармакологічна комісія ветеринарної медицини України. URL: <https://dpss.gov.ua/sluzhba/kolegialniorgani/derzhavna-farmakologichna-komisiya-veterinarnoyi-medicini-ukrayini>
2. Інформація про виробників ветеринарних препаратів виробничі дільниці яких сертифіковані до вітчизняних вимог GMP. URL: <https://dpss.gov.ua/bezpechnist->

harchovih-produktiv-ta-veterinarna-medicina/informatsiiu-pro-vyrobnykiv-veterynarnykh-preparativ-vyrobnychi-dilnytsi-iakykh-sertyfikovani-do-vitchyznanykh-vymoh-gmp

3. Інститут експериментальної та клінічної ветеринарної медицини. URL: <http://iekvm.kharkov.ua/>

4. Науково-діагностична лабораторія хвороб тварин. Університет штату Південна Дакота. URL: <https://www.sdstate.edu/animal-disease-research-and-diagnostic-laboratory>

5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua

6. WAHIS: Всесвітня інформаційна система здоров'я тварин. URL: <https://wahis.woah.org/#/home>